

Evangelia lui Iuda - noi perspective de Alin Suciu

Școala de vară a Asociației Române de Studii Religioase
Oradea
August 2007

O traducere tendențioasă

Contrar a ceea ce a fost publicat pretutindeni în ultimul an și jumătate, Iuda nu este în această evanghelie “apostolul prin excelență, cel pe care Iesus l-a ales pentru a-l preda” (Kasser, Meyer, Wurst, Washington 2006). El este un demon, fiind mai rău decât cei 12 apostoli, căci este în slujba dumnezeului inferior, creatorul acestei lumi.

Textul

- Textul acoperă 25 de pagini (Codex Tchacos, pp. 33-58)
- Stare de conservare precară
- Traducere în limba coptă a unui original grec pierdut
- Isus poartă un dialog cu cei doisprezece apostoli și în particular cu Iuda
- Compus după toate probabilitățile în cea de-a doua jumătate a secolului al II-lea sau la începutul celui de-al III-lea
- De către un autor necunoscut, cu siguranță nu de Iuda
- Proveniență necunoscută
- Naratorul nu este Iuda

Planul conferinței

- Succesiunea evenimentelor
- Câteva pasaje cheie
- Circumstanțe

Sucesiunea evenimentelor (1978-2001)

- 1978 - descoperirea unui codice de papirus în regiunea Minieh, în Egiptul Mijlociu
- 1983 - expertiză întocmită de Steve Emmel la Geneva
- 2000 - este cumpărat de către Frieda Nussberger Tchacos
- 2000 - cedat la scurt timp lui Bruce Ferrini
- 2001 - revine la F. Nussberger Tchacos

Sucesiunea evenimentelor (2001 - 2004)

- Februarie 2001 - Fundația Maecenas
- Iunie 2001 - Examinat de Rodolphe Kasser
- 2001 (?) - Acord între Fundația Maecenas - National Geographic Society
- Iulie 2004 - Anunț făcut de R. Kasser

Sucesiunea evenimentelor (2004-2006)

- Restaurare: Florence Darbre
- Editare și traducere: Rodolphe Kasser,
Marvin Meyer
Gregor Wurst
+ Bart D. Ehrman
- Lucru în spatele ușilor închise

Sucesiunea evenimentelor (aprilie 2006)

- Conferință de presă la Washington
- Publicarea pe internet a textului copt al *Evangheliei lui Iuda* și a traducerii sale în engleză
- Docu-ficțiune pe canalul National Geographic
- Un articol în National Geographic Magazine
- Traduceri în engleză (Meyer), franceză (Kasser) și germană (Wurst)

Sucesiunea evenimentelor mediaticice (2006-2007)

- H. Krosney, *The Lost Gospel* (Washington)
- Reacții pe internet
- Articole de vulgarizare
- Traduceri (Francisco García Bazán, Pierre Cherix etc.)
- Cercetări despre Iuda (Hans-Josef Klauck etc.)

Caracteristici

- Precipitare
- Senzaționalism
- Muncă la mâna a doua

Sucesiunea evenimentelor științifice (2006-2007)

- Aprilie-mai Université Laval
- August Seminar la Bergen
- Septembrie Colocviu la Ottawa
- Octombrie Colocviu la Paris
- Noiembrie Colocviu Chicago
- Noiembrie Congresul Society of
Biblical Literature (Washington)

Apare o nouă cheie de lectură

- Apostolii și succesorii acestora au trădat învățătura lui Iesus perpetuând în numele său cultul sacrificial iudeu închinat dumnezeului biblic
- Iuda îi depășește în mârșăvie căci se face vinovat de sacrificiu uman
- Iuda este un demon aflat în slujba arhonților
- Iuda va primi drept recompensă un regat, însă acest regat se limitează la lumea inferioară

Principalii cercetători

- Grupul de la Université Laval
- April DeConick (Rice Univ., Houston)
- John D. Turner (Nebraska Univ., Lincoln)
- Gesine Schenke Robinson (Claremont Univ.)
- Birger Pearson (UC Santa Barbara)
- Einar Thomassen (Universitatea din Bergen)

Vișul apostolilor (Ev|ud 39, 18-28; 40, 1-4)

¹⁸ Isus le-a spus: "Voi sunteți cei care ¹⁹ aduc ofrandele ²⁰ pe altarul pe care l-ați ²¹ văzut. Cel de acolo ²² este dumnezeul pe care îl adorați ²³ iar cei doisprezece oameni ²⁴ pe care i-ați văzut, sunteți tocmai ²⁵ voi! Și turma care este ²⁶ adusă, reprezintă ofrandele ²⁷ pe care le-ați văzut, adică ²⁸ mulțimea pe care o duceți spre pierzanie."

(...)

40 ¹ Isus le-a spus: "Încetați ² să aduceți sacr[ificii . . .] . [. . .] . [. . .] ³ pe care [voi]le-ați [.] ⁴ pe altar..."

Juda se face vinovat de sacrificiu uman (Ev|Iud 56,11-20)

Cu adevărat îți zic, Juda, cei care îți oferă sacrificii lui Sakla[s *lipsesc patru rânduri*] toate lucrurile rele. Cât despre tine, tu îi vei depăși pe toți, căci pe omul care mă poartă, tu îl vei sacrifica.

Juda este un demon, al treisprezecelea (Ev|Jud 44, 15-23)

Judas said, "Master, as you have listened to all of them, now listen to me. For I have seen a great vision."

When Jesus heard this, he laughed and said to him, "You thirteenth spirit, why do you try so hard? But speak up, and I shall bear with you."
(Kasser, Meyer, Wurst 2006 : 31)

Juda a spus:
"Învățătorule, așa cum i-ai ascultat pe toți, ascultă-mă și pe mine, căci eu am avut o viziune măreață."

Auzind (acestea), Isus a râs și i-a spus: "O al treisprezecelea demon, de ce te împotrivesți? Dar vorbește și tu, te voi asculta!" (trad. Suciú)

Juda este rătăcit de steaua lui (45,11-19)

(Juda): “Învățătorule, primește-mă și pe mine înăuntru, alături de acești oameni.”
Isus a răspuns și a zis: “Steaua ta te-a rătăcit Juda!” și “Nici o spiță muritoare nu este demnă să intre în casa pe care ai vazut-o. Locul acela este de fapt rezervat sfinților...” (trad. Suciú)

Juda întreabă ce profit îi revine (46, 16-18)

When he heard this, Judas said to him: “What is the advantage I have received? For you have set me apart for that generation?” (Kasser, Meyer, Wurst, 2006: 32)

Când a auzit acestea, Iuda i-a spus: “Ce profit îmi revine? Căci tu m-ai despărțit de această spîță” (trad. Suciú)

Juda nu va urca până la spița sfântă ci va domni
asupra celor care l-au blestemat
(Ev Jud 46, 14-47, 4)

- Jesus answered and said, “You will become the thirteenth, and you will be cursed by the other generations—and you will come to rule over them. In the last days they will curse your ascent to the holy [generation].” (trad. Kasser et al. 2006)
- Isus a răspuns și a zis: “Tu vei deveni al treisprezecelea și vei fi blestemat de către celelalte spițe dar vei domni asupra lor. În zilele de pe urmă, ele te < ... > iar tu nu vei urca spre spița sfântă.” (trad. Suciu)

Circumstanțe

- Starea precară a manuscrisului
- Lucrul în spatele ușilor închise
- Presupozițiile cititorilor
- Așteptările lumii contemporane

Starea precară a manuscrisului

Lucrul în spatele ușilor închise

National Geographic Society a pretins ca editorii și traducătorii să lucreze în secret până la conferința de presă din aprilie 2006, pentru a menține suspansul.

Presupozițiile cititorilor

- Într-un astfel de dialog, interlocutorul lui Iisus trebuie să fie modelul discipolului desăvârșit.
- Un Iuda “gnostic” trebuie să fie contrariul unui Iuda “ortodox”.
- Mărturia lui Irineu al Lyonului (*Adversus haereses* I, 31,1)

Un text gnostic care îl evocă pe Iuda (*Conceptul Marii noastre Puteri*, 41, 13b-28)

Atunci s-a produs o mare tulburare: arhonții s-au ridicat cu mânie împotriva lui (*scil.* Iesus) și au dorit să-l predea celui care domnește asupra Hadesului. Atunci unul dintre cei care-l urmau li l-a arătat: un foc i-a atins sufletul. El l-a predat (...) Ei s-au mișcat, l-au înșfăcat și s-au socotit între ei. După aceasta l-au predat în mâinile celui care domnește asupra Hadesului.

Așteptările Occidentului contemporan

- Teoria complotului
- Reabilitarea figurii lui Iuda, care a fost un vector important al antisemitismului creștin

Concluzie

- Secretomania National Geographic Society a blocat accesul la manuscrisul propriu-zis.
- Editorii au muncit în circumstanțe dificile reglate de o agendă mediatică: să ofere publicului ceea ce aștepta și să aducă profit.
- Dinamica lumii mediatică a făcut restul.

BCNH

La Bibliothèque copte de Nag Hammadi